No. 1030 Zaterdag 19 September 1903. 20ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 18 September.

BIJ DE GRATIE VAN.........ITALIE ?

Wij ontleenen aan *De Residentiebode*, N°. 2712, het volgende:

In een zijner jongste nummers bevat *De Nieuwe Rotterdamsche Courant* een correspondentie, welke niet zonder protest mag voorbijgaan. Te minder wijl zij een geschikte aanleiding is om te trachten een bij velen bestaand misverstand op te heffen, door eenige feiten in herinnering te brengen.

Het betoog daarvan is, dat het Pausdom „den éénen historischen dag onbenut heeft doen voorbijgaan" waarop het gelegenheid had de met onmiskenbare duidelijkheid van Italië's zijde betoonde vredelievende gezindheid door een blijk van toenadering te beantwoorden. En dat blijk van toenadering had volgens den correspondent hierin moeten bestaan, dat de H. Vader de eerste plechtige zegening van uit de galerij boven de voorportiek van St. Pieter gegeven had niet van uit de loggia, die in de basiliek uitkomt, maar van de tegenovergestelde, welke het St. Pietersplein beheerscht. Van daaruit immers was het dat vóór de inbezitneming van Rome door de Italiaansche troepen, op den 20n September 1870, de Paus bij iedere plechtige gelegenheid zijn zegen *„urbi et orbi"*, aan de Stad en de wereld verleende. Zoo wanneer de Pauskeuze in het Vaticaan plaats had, alsook telken jaar op den 29 Juni, een groot feest te Rome, wanneer de Baziliek der H. H. Apostelen langs al haar hoofdlijnen 's avonds schitterend *a giorno* werd verlicht.

Voor de laatste maal werd die zegen gegeven, onmiddellijk na de afkondiging der Pauselijke Onfeilbaarheid in St. Pieter. Sinds dien vertoonde Pius IX zich niet meer buiten het Vaticaan zichtbaar. Reeds na zijn dood had men bij zijn opvolger, Paus Leo XIII, glorierijker gedachtenis, op toenadering gehoopt, maar zag zich deerlijk teleurgesteld. Thans echter scheen men vol blijde verwachting te wezen. Sind den dood van Paus Pius was er veel geschied.

Wel waren van Itaaljes zijde de beleedigingen niet gespaard. Wel was het lijk van Pius IX bij de overbrenging van het tijdelijk graf in St. Pieter naar de blijvende tombe in St. Jan van Lateranen, door het grauw verguisd en met steenen geworpen, hoewel die overbrenging voorzichtigheidshalve in het holst van den nacht plaats greep en de Italiaansche Regeering daarvan was ingelicht.

Wel was in tegenwoordigheid der Koninklijke familie in het gezicht van het Vaticaan het standbeeld van den vrijdenker Giordano Bruno onthuld en had Crispi daar den driesten overmoed betoond te verklaren, dat de plechtigheid op dezen heuvel voltrokken tevens als waarschuwing diende aan hen, die zich op den tegenovergestelden achter hun muren schuil hielden.

Wel had het Italië der revolutie zijn krijg tegen de kerk voortgezet door telkens en telkens weder onder afwisselende voorwendselen geestelijke goederen in beslag te nemen, geestelijke stichtingen te seculariseeren en de toch reeds bijster geringe staatstoelagen aan geestelijken, prelaten en bisschoppen in te houden, zoodra dezen zich iets verstoutten, dat met de plannen der Crispi's in botsing kwam; wanneer dezen daartoe niet in woord en geschrift deemoedig 't zwijgen deden, ook als de rechten der Kerk werden aangerand.

Maar toch scheen er eenige kentering ten goede in de verhouding tusschen Rome en het Vaticaan te zijn gekomen. Daartoe heeft veel bijgedragen de goedertieren voorzichtigheid van Paus Pius IX, die, trots zijn principieele en vlammende vertoogen tegen den „Statenroof" van 1870, toch nimmer *den persoon* van Victor Emanuel II met den banvloek trof. Veel minder natuurlijk het Koningshuis of de opvolgers van den Monarch, onder wiens Regeering de geweldddaad aan het Pauselijk grondgebied voltrokken is. De verhouding tusschen Vatican en Quirinaal moge daarom wegens den krijg tusschen Italië en het Pausdom, erger dan gespannen geweest zijn..... vijandschap tusschen den persoon der Pausen en de leden van het Koningshuis bestond er niet.

Zelfs wil men dat Paus Pius IX, wiens vaderlijke goedheid spreekwoordelijk was, in de laatste levensdagen van Koning Victor Emanuel II een priester tot den stervenden Vorst zou gezonden hebben, om dezen in diens laatste uren te troosten en te zeggen, dat de door hem van zijn Staten beroofde Paus voor hem bad.

Men noeme deze goedheid — indien het verhaal op waarheid berust, wat we redenen hebben om aan te nemen — noch beginselloos, noch zelfs overdreven.

Men moet, eer men een oordeel wil uitspreken zich allereerst goed in de zaak indenken. Al dragen de Koningen van Italië den last en den smaad der gewelddaden, onder hun regeering voltrokken of bij hun troonsbestijging aanvaard, hun schuld daarin en bijgevolg hun verantwoordelijkheid daarvoor is minder groot dan een oppervlakkig beoordeelaar denken zou. Voorzeker zij konden weigeren tot onrechtmatige daden hun toestemming te verleenen. Zij konden de geërfde Kroon niet aanvaarden, en waar ze dit wel doen, dragen ze buiten kijf *een deel* der verantwoordelijkheid. Wij willen daarom ook niet trachten hen geheel vrij te pleiten, doch gewaagden slechts van *„minder groote"* schuld en verantwoordelijkheid. Maar tenzij ze het uiterste middel ter hand namen; tenzij de opvolgers van Victor Emanuel II de Kroon geweigerd hadden — daad waaruit bovendien een ernstig gevaar voor de handhaving der orde in Italië had kunnen geboren worden! — wat konden zij dan anders doen, dan zich neerleggen bij de bestaande orde van zaken......

ook al zouden zij persoonlijk misschien nog zoo gaarne anders willen! Bij de gratie der revolutie hebben zij nu eenmaal bezit genomen van de Eeuwige Stad en er hun Koningshof gevestigd. Bij de gratie der revolutie hebben zij de IJzeren Kroon van Lombardije verwisseld voor de fonkelende edelsteenen der gouden kroon van het ééne Italië. Bij de gratie der revolutie mogen zij met wapperenden pluimbosch op den helm, maar gouden keten om den hals wapenschouwing houden over schitterende en welgeoefende troepen in de schilderachtige uniformen van het Italiaansche leger...... De lach die onder de fonkelende zonnestralen van een wolkenloozen hemel, te midden van die wuivende pracht, bij het minzaam buigen om hun lippen speelt, is toch met scherpe lijnen gegrift en schijnt op het onbewaakte oogenblik in de gelaatstrekken versteend, als de herinnering — een wolk gelijk — over het voorhoofd glijdt dat zij ook *regeeren*...... bij de gratie der revolutie en *alleen* bij het voortbestaan van haar goedgunstige gezindheid!

De overweging, dat dit looden bewustzijn hen neerdrukt, zal, naar onze opvatting, niet zonder invloed geweest zijn op de houding door de Pausen steeds ten opzichte van het Koningshuis aangenomen, ook al bleef uit den aard der zaak de openlijke breuk voortbestaan.

Ook de edelmoedige houdindg door Paus Leo XIII aangenomen tijdens de nederlaag, welke Italië tegen den Negus van Abessinië heeft geleden, moet er veel toe hebben bijgedragen om er van de zijde van het Italiaansche Koningshuis te vuriger naar den vrede te doen verlangen. Zooals men zich herinneren zal droomde Italië den Keizersdroom van Eretria aan de kust van de Roode Zee.

Die schoone droom moest voor wreede ontgoocheling plaats maken en Italië moest wijken voor het salvo der chassepots, bij de bezetting van Rome op de Pauselijke Zouaven buit gemaakt en later koning Theodorus, den bondgenoot, vereerd.

Toen, in die voor Italië zoo bange ure, deed Paus Leo wederom de grootheid van zijn ziel uitschitteren, en officieus werd het aanbod gedaan of de Paus als bemiddelaar des vredes ten bate van het Italiaansche vaderland zou tusschenbeide komen.

Wat er nog later bij den moord op Koning Umberto geschied is, kan eveneens geen andere uitwerking gehad hebben dan den wensch van het Koningshuis, aan de gespannen verhouding een einde te maken, te verlevendigen.

Bovendien was het Italië sinds lang een doorn in het oog, dat vreemde Monarchen, wilden zij bij den Paus ontvangen worden, verplicht waren zich eerst naar hun eigen legatiën te begeven, ten einde het Italiaansche stof van hunne schoenen te schudden om dan — volgens Volkenrecht van hun eigen grondgebied vertrekkend — in eigen koets naar het Vaticaan te rijden. Sinds lang een doorn in het oog bovenal, dat Katholieke Vorsten en Staatshoofden, wegens de weigering des Pausen hen te ontvangen als zij te Rome gast waren van het Italiaansche Hof, uit de Eeuwige Stad wegbleven en een bezoek door den Koning van Italië aan andere hoofdsteden gebracht met een tegenbezoek ergens in de Provinciën beantwoordden.

Begrijpelijk is het dus, dat de leidende elementen in Italië den vurigen wensch koesterden om wat men noemt: de Romeinsche quaestie hare oplossing naderbij te brengen en daartoe hunnerzijds geen poging onbenut lieten, nu bij de troonsbestijging van den nieuwen Paus een gunstige gelegenheid zich scheen voor te doen, ook met het oog op loopende geruchten, volgens welke verschillende kardinalen uit niet Romaansche landen op verzoening zouden hebben aangedrongen.

Wat men gaarne zag gebeuren. daarin gelooft men gaarne. Italië sloofde zich dan ook uit om van zijn kant alle mogelijke tegemoetkoming te toonen. Hoewel niet officieel kennis was gegeven van het verscheiden van Paus Leo XIII werd diens uitvaart toch door autoriteiten bijgewoond, terwijl Italië weten liet dat het met de meeste nauwgezetheid voor de handhaving der orde en de onbelemmerde vrijheid van het Conclave waken zou.

Aan die ongevraagde toezegging heeft Italië met hoffelijke stiptheid voldaan. Troepen stonden voor St. Pieter opgesteld, wanneer maar eenigszins noodig, en handhaafden de orde. Toen het roode tapijt uit de buitenloggia werd gespreid, ten teeken dat de Kardinaal-diaken de Pauskeuze zou afkondigen, schaarden die troepen zich op bevel met het front naar de Basilica, en toen daar in de loggia de Kardinaal verscheen, presenteerden zij het geweer.

Tevergeefs echter bleven zij wachten om dit eerbewijs te herhalen. als de Paus zijn zegen schenken zou. Die zegen werd van uit de binnenloggia van St. Pieter de schare gegeven. Onverrichterzake, wat het beoogde hoofddoel van hun aantreden betreft, konden de troepen inrukken.

Zelfs indien deze Paus van zins mocht zijn, de meest tegemoetkomende politiek te volgen ten opzichte van Italië, had hij moeilijk anders kunnen handelen. Het ging toch niet aan, als het ware met één pennestreek alle protesten van Pius IX en Leo XIII door te halen. Wilde men de weg van transactie uit, dan zou dat op geheel andere wijze moeten voorbereid en uitgevoerd worden en niet met een toegeven, met een aanvaarden van den opstand zonder meer. Deelneming in het ongeluk zooals na de nederlaag van Adua, in nameloos wee zooals bij den dood van Koning Umberto — deelneming, zelfs niet eens officieel betoond! — is nog geheel iets anders dan transigeeren op het stuk van beginselen, in een hoogplechtig moment nog wel en ten aanschouwe der geheele wereld.

Nog eens, waar men gaarne gelooft, wat men gaarne zag gebeuren, daar begrijpen, wij dat men teleurgesteld was zijn schoone verwachtingen zoo

den bodem te zien inslaan; maar bij eenig nadenken moest men toch wel tot het besef ontwaken, dat het niet anders kon geschieden.

Dit inzicht heeft echter in de leidende kringen van Italië nog niet de overhand kunnen krijgen en van de bittere spijt welke men daar gevoelt getuigt Zanardelli's schamper gestelde circulaire, waarbij den ambtenaren wordt aangezegd dat zij de plechtigheid der Pauskroning niet mogen bijwonen „omdat” er geen mededeeling der troonsbestijging van den nieuwen Paus bij de Italiaansche Regeering heeft plaats gehad. Als of er dan mededeeling geschied was van het overlijden van Leo XIII; en toch woonden ambtenaren in grooten getale de lijkplechtigheden in St. Pieter en elders bij!

LANDBOUW-ORGANISATIE

DOOR MIDDEL VAN

RAIFFEISEN-BANKEN.

IV.

Niemand zal bestrijden, dat aan den landbouwer in onze dagen hoogere eischen gesteld worden voor zijn bedrijf dan vroeger. Wil hij in den strijd om het bestaan niet ondergaan dan mag hij niet aan *den ouden sleur* blijven vasthouden.

Hij moet denken en zien als een koopman, hij moet niet bang zijn van berekeningen maken, en er naar streven met alle verbeteringen zijn nut te doen.

Goede wegen, een goed gebruik van landbouwmachines, een juiste aanwending van den stalmest en een rentegevend gebruik van kunstmest, de aankoop van veevoeder — het zijn alle zaken die zijne aandacht niet mogen ontgaan.

Maar voor dit alles is *geld* noodig; geld is de ziel van de [illegible]!

Nu is het echter overbekend, dat de landbouwers in onze kolonie, zware tijden hebben te doorleven; dat zij zichtbaar achteruitgaan: dat, bijgevolg, het er sober bij hen uitziet, wat geld betreft, dat er, in één woord, *gebrek is aan geld*. Niet alleen tot verbetering van het bedrijf maar zelfs tot bevrediging van oogenblikkelijke behoeften.

Ofschoon nu de landbouwer wel *geldswaardige zaken* bezit, zooals: landerijen, vee, zijn oogst enz, zijn deze toch in vele omstandigheden voor hem geen geschikt betaalmiddel. Niet elk oogenblik immers kunnen deze waren met winst of tegen inkoopsprijs worden omgezet in geld. Dikwijls zou een gedwongen verkoop groot verlies ten gevolge hebben.

De landbouwer heeft dus, gelijk ieder handelsman, *crediet* noodig; hij moet zich op andere wijze het geld kunnen verschaffen, dat hij niet ge reed heeft om zijne betalingen te doen.

Arme man, als hij dan een woekeraar in handen valt, maar gelukkige man, als hij een Boerenleenbank bezit. Aan die leenbank immers kan hij zijn *geld krijgen*:

1. *Zonder tijdverlies*. Bestuursleden en Kassier immers wonen op het eiland, zoodat in spoedeischende gevallen, de zaak al heel gauw kan beslist worden. Spoediger dan wanneer men eerst nog een bankier of met een notaris moet spreken, die op hunne beurt informaties moeten nemen enz.

2. *Tegen matigen interest*. (Gewoonlijk tegen 3,88 pCt. of 4 pCt.) *en* buiten bijzondere gevallen of leening van groote sommen, *zonder hypotheek*, onder persoonlijke borgstelling.

Een groot belang voor elken boer, daar zijn bedrijf gewoonlijk slechts matigen interest geeft en vooral voor den minderen man, die overal de hoogste interesten moet betalen, terwijl de bank aan allen tegen denzelfden interest geld voorschiet. Daarenboven kunnen de minder gegoeden veel gemakkelijker iemand vinden die borg voor hen blijven wil *bij de leenbank*, dan bij een ander. Waarom? Eenvoudig *omdat een borg bij de leenbank veel veiliger staat dan een andere*.

De leenbank immers onderzoekt eerst nauwkeurig naar de vertrouwbaarheid en het gedrag van den vrager; nadat hij het geld ontvangen heeft houdt zij hem in 't oog; als bij niet op tijd wil terugbetalen vervolgt zij hem en eerst dan, als bij den schuldenaar zelf niets meer te halen is, spreekt zij den borg aan. Zal een particulier dat óók doen?

Dat de leenbank in de meeste gevallen geld voorschiet zonder hypotheek bespaart veel kosten welke anders ten laste van den schuldenaar komen en hem reeds een deel van het geld ontnemen vóór hij het gezien heeft.

3. *Voor korter of langer tijd naar believen*, d. i. voor eenige maanden, voor één of meer, zelfs tot tien jaren.

En ziedaar een allernoodzakelijkst vereischte voor een werkelijk nuttig landbouwcrediet. Heeft een goed gezeten boer slechts voor het oogenblik gebrek aan klinkende munt, dan kan hij dat natuurlijk na korten tijd wel teruggeven. Maar welk nut kan een landman hebben van eene som gelds door hem geleend b. v. tot het aankoopen van een koe, of tot verbetering van zijn land, als hij dat geld binnen eenige maanden of binnen een jaar moet teruggeven. Het geld aan die koe of dat land besteed kan immers nog niet zijn interest hebben opgebracht. De vruchten van verbetering der gronden komen dikwijls eerst na jaren. In andere bedrijven, in den handel b. v., wordt soms in enkele dagen een kapitaal met heel wat winst omgezet, maar bij den landbouw is daartoe meer tijd noodig.

Geld *op langen termijn* te kunnen krijgen als 't noodig is, zietdaar dus waaraan de boer behoefte heeft. En hierin heeft Raiffeisen voorzien. De leenbank geeft het en de voorschotnemer heeft bij haar de stellige zekerheid, dat buiten nood en mits hij zelf zijne verplichtingen nakomt, het geld *niet zal worden opgezegd* alvorens de eenmaal bepaalde termijn is verstreken. Tevens blijft de schuldenaar in al dien tijd een *onafhankelijk man* tegenover zijne buren, wat niet het geval is, wanneer bij zijn geld bij particulieren opneemt. — Om nu een ander euvel te voorkomen, dat uit het leenen op langen termijn zou kunnen volgen, namelijk, dat de boer na vele jaren nog even diep in schulden stak, heeft men in de Boerenleenbank bepaald:

4. *Dat de hoofdsom jaarlijks bij gedeelten moet worden afgelost*.

Hoe groot het bedrag der jaarlijksche aflossing wezen moet; wordt door het Bestuur bepaald, na rijp overleg en met inachtneming van bijzondere omstandigheden.

Niet zelden gebeurt het, dat de bestuursleden in deze wel wat veel vorderen. En de voorschotnemer, op zijn beurt, belooft in zulk geval meer dan hij kan volbrengen.

Hierin is eene groote fout gelegen. De leenbank is er niet om winsten te maken, maar om den stoffelijken en zedelijken toestand der leden te verbeteren.

Men make daarom de terugbetaling zoo gemakkelijk mogelijk; maar is eenmaal de som vastgesteld, dan moet deze ook met gestrengheid worden opgevorderd.

Telken jare trekt de landbouwer voordeel van het geleende geld, dat hij met wijze voorzichtigheid heeft besteed. Hij *kan* dus ook ieder jaar een gedeelte teruggeven. En is het dan niet in zijn belang, dat de bank hem *dwingt* te doen wat hij kan? Zal hij daardoor niet worden aangespoord tot zorg en spaarzaamheid? Als men *moet* is men gewillig! In dit punt mag en moet het bestuur streng wezen.

Maar moet nu iemand, die bij de bank geld geleend heeft, ook met zijne aflossing wachten tot dat hij de vereischte som heeft bijeengegaard?

Liefst niet, want in heel veel gevallen komt er dan niets van. Onophoudelijk kan men vernemen, hoe sommige landbouwers jaren lang eene betrekkelijk kleine schuld behouden. Soms heel hun leven en hun kinderen na hen.

Trouw betaalt men zijn interest, maar van aflossen komt niets. Waarom niet? Men ziet geen kans de heele som bij elkaar te krijgen. Wel gaan er nu en dan, voor dat doel, eenige guldens achter slot maar bij de minste behoefte worden ze weer te voorschijn gehaald en...... opgeteerd.

De leenbank weet hierop alweer een goed middel.

5. Zij geeft hare voorschotnemers *het recht om zoo dikwijls zij willen met de kleinste sommen*, b. v. f 1. of f 2.50 enz., *hunne schulden af te lossen*.

Heeft b. v. een boer een goeden marktdag gehad en zijn geiten, schapen, kippen wat duurder verkocht, dan hij gedacht had, dan gaat hij den volgenden dag, maar dadelijk naar den kassier en brengt dat „meevalletje weg. 't Gaat dan thuis zeker niet meer op; de schuld wordt minder en *van alles wat hij terugbrengt betaalt hij al vast geen intrest meer*.

Wanneer een boer, die bij de leenbank geld heeft opgenomen zoo verstandig is, op bovenvermelde wijze, telkens kleine sommen terug te betalen, zal hij op het einde des jaars zelf verwonderd er over staan, dat hij zoo weinig interest schuldig is. Zoo ergens, dan geldt hier de regel: vele kleintjes maken groote!

Bij welken Notaris of Bankier zal men op deze wijze kunnen aflossen? Bij geen enkele. Hunne boekhouding zou daardoor veel te uitgebreid en te duur worden en hunne winsten te klein. Alleen de leenbank, werkend met een kosteloos bestuur en binnen engen kring, kan zulks.

Nog een kort woord

OVER

de Inkomstenbelasting.

De moeilijkheden tegen het nieuw Ontwerp zijn door ons tamelijk volledig opgegeven, althans is ons niets verder ter oore gekomen, ofschoon we ons moeite genoeg hebben gegeven het oordeel van verschillende personen te vernemen.

Een groot bezwaar echter schijnt voor velen nog hierin te bestaan, dat de grondbelasting niet veranderd wordt vóór dat de inkomstenbelasting in werking zal treden. Vrij algemeen is het verlangen, dat de Koloniale Raad den Gouverneur verzoeke het publiek zekerheid te geven, dat de nieuwe wet niet in werking mag treden, dan NADAT de grondbelasting veranderd is.

De Gouverneur vertrouwde „ zeer spoedig na de afdoening van dit ontwerp” een herziening der grondbelasting aan de orde te kunnen stellen. Het zal dus Z. H. E. G. niet moeilijk wezen reeds nu een dergelijke wijziging in te dienen, opdat de thans bestaande grondbelasting niet oorzaak zij van den VAL van dit nieuw ontwerp.

Want tot dusverre vernamen wij telkens het voortbestaan der tegenwoordige grondbelasting als het [illegible] de inkomstenbelasting.

Onzes inziens hebben deze lieden wel eenigszins gelijk. Het doel van het nieuw ontwerp is een billijke verdeeling van belasting te bereiken, dit wordt niet verkregen als de grondbelasting niet gewijzigd wordt, voordat de nieuwe wet in werking treedt. Zij, die thans betalen moeten volgens de grondbelasting, moeten reeds veel opbrengen en zouden thans op nieuw boven anderen bezwaard worden door de nieuwe wet. Een der grootste onbillijkheden in ons belastingstelsel wordt dus niet weggenomen, maar nog vergroot. En dat mag niet.

Ingezonden Mededeelingen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Marine.

Den 15n. Sept. zou een transport schepelingen worden uitgezonden naar West-Indië, onder bevel van den officier van gez. 2de klasse G. BUIJS, ter aanvulling van de bemanning van 't pantserschip *De Ruijter*. (*Het Vad.*)

Kerkelijke berichten.

Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS zal gedurende 10 dagen afwezig zijn wegens vorm- en visitatiereis in de benedendistricten. De Zeereerw. Pater G. WILLEMS is gedurende de afwezigheid van Mgr. belast met het bestuur.

— † De Zeereerw. Pater LUYBEN, reeds 37 jaren werkzaam in de Missie van Suriname, is aldaar plotseling, doch gesterkt door de Troostmiddelen der H. Kerk, gestorven op den 21sten Augustus in den ouderdom van 71 jaren.

„Eenvoudig en oprecht leefde hij slechts voor de hem toevertrouwde geloovigen, onverschillig als 't ware voor alles, wat daarop geen betrekking had. Alleen bij zijne armen gevoelde hij zich te huis......

Pater LUYBEN en de armen waren niet te scheiden. Moge het eeuwige loon den overledene reeds geschonken zijn." (*De Surinamer*)

— Het diocesaan proces der zaligverklaring van den dienaar Gods, PETRUS DONDERS C. SS. R, 16 jaren geleden in Suriname overleden, is geëindigd. Er zijn 118 zittingen geweest. De processtukken, die ruim 1400 bladzijden in folio bevatten, zullen door den postulator der zaak, pater P. VAN BERGEN, naar Rome worgebracht. (*De Maasbode.*)

Onderscheiding.

Door Z. K. K. M. den Keizer van Duitschland is Dr. P. C. T. LENS benoemd tot Ridder in de Orde van den Rooden Adelaar, en de eerste luitenant G. J. C. ZIMMERMAN tot Ridder in de Kroonorde van Pruisen. Aan beiden onze welgemeende felicitaties.

Onvoorzichtig.

De nieuwe dokter van Bonaire is ziek, soodat gisteren Dr. C. A. ZEPPENFELDT met de *Gouverneur van Heerdt* naar dat eiland moest vertrekken.

Zijn wij wel ingelicht, dan heeft Dr. BELLE zich niet gestoord aan de vele waarschuwingen en begaf zich meermalen zonder noodzakelijkheid op het heetst van den dag naar buiten. 't Zou ons ten zeerste spijten, wanneer deze ziekte ernstige gevolgen had, maar het geval is reeds ernstig genoeg om opnieuw de Europeanen aan te sporen, toch niet te spoedig te meenen, dat zij geäclimatiseerd zijn en overal tegen kunnen. Zon en regen moeten de eerste jaren zooveel mogelijk vermeden.

Wedstrijd.

Men zal zich herinneren, dat op Koninginnedag de sloep bemand met militairen den eersten prijs won en die door burgers bewogen den tweeden. De vraag was, of deze overwinning was toe te schrijven aan het beter roeien der soldaten, dan wel aan het harder loopen van de sloep. Deze vraag zal Zondagmiddag 5 uur beslecht worden.

De sloep *Reliance* van den Heer I. VAN LIER en de *Arrow* toebehoorend aan den Heer J. EVERTSZ PHZ. zullen, ieder bemand met 1 korporaal en 4 soldaten, door zooveel mogelijk gelijke krachten bewogen worden derhalve, en gelijktijdig afvaren van de „Ranka Master." Die nu het eerst aan de Emmabrug aankomt sal bekroond worden als de snelste loopster.

De „Curaçaosche Maatschappij".

Wij vestigen den aandacht onzer lezers op de achterstaande advertentie. Donderdagavond sal er vergadering zijn, de Heer HAMELBERG kan toevallig het praesidium waarnemen. Met het oog op de tentoonstelling zal er nog al veel besproken worden.

La Veloce.

Deze italiaansche lijn biedt wederom een snelle verbinding met Europa. De reis van Curaçao naar Genua duurt slechts 17 dagen. De booten zullen onze haven aandoen zoowel op de heen als op de terugreis. Morgen wordt er een schip verwacht om denzelfden dag naar Sabanilla en Colon te vertrekken en 30 September komt het weder hier om zijn reis naar La Guaira, Teneriffe en Genua te vervolgen. De agent JOHAN GAERSTE geeft verdere inlichtingen.

Heuglijk nieuws.

De kabel seinde ons gisteren, dat H. M. de Koningin in haar Troonrede bij de ope ning der Staten-Generaal beloofd had een ontwerp in te zullen dienen om de hollandsche Antillen bij te staan en hun financieelen toestand te verbeteren. Prachtig! Dit belooft veel.

Soublette et fils.

Alleraangenaamst werden wij hedenmorgen verrast door een achttal keurig afgewerkte portretten van dit gunstig bekende atelier. Het waren gezichten van kerken en scholen op Aruba en een paar aardige groepjes van dit eiland. Onzen besten en bijzonderen dank.

Spoedig hopen wij iets te vernemen over de kostbare versameling aan H. M. opgezonden. De firma SOUBLETTE ET FILS zal er zeker eer bij in leggen.

Pedro Rebecca.

De boeien voor dezen veroordeelde waren Maandag ll. klaar gekomen, maar omdat Pedro ziek was, konden ze hem niet worden aangedaan. Men zegt, dat hij lijdende is aan een kwaal, welke doet voorzien, dat hij nog wel voor het einde van zijn straftijd sterven zal.

De vierdubbele moord.

Een zeker persoon drong dezer dagen, naar ons bericht werd uit Aruba, het huis binnen van een paar oude vrouwen, wien hij om zaad vroeg en toen zij zeiden dit niet te bezitten, begon hij haar met een dolkmes te dreigen. Door eenig geld te geven waren de vrouwen zoo gelukkig hem haar huis uit te krijgen. Algemeen, zoo schrijft men verder, wordt deze persoon aangewezen als medeplichtig aan den vierdubbelen moord, vooral ook omdat een zijner familieleden met veel geld het eiland heefd verlaten.

Vreemd, dat er niet wordt bijgevoegd, dat de politie zich met deze zaak bemoeit. Wij deelen daarom dit bericht onder voorbehoud mede.

Geen Moordenaar.

Woensdag ging het praatje, dat twee politieagenten met de paket van Aruba een moordenaar geboeid hadden medegebracht. Later bleek ons, dat het een arme krankzinnige was, bestemd voor het gesticht alhier.

Officieele berichten.

Volgens van Z. E. den Heer Minister van Koloniën ontvangen bericht is aan den Heer H. K. A. MICHELSEN, Leeraar aan de Hendrikschool alhier, thans met verlof in Nederland, na een door hem ondergaan geneeskundig onderzoek, tot verder herstel van gezondheid, eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden verleend.

Posterij.

De met den Nederlandschen paketschoener *Gouverneur van den Brandhof* naar St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba te verzenden brievenmalen worden Woensdag den 23sten dezer om 5 P. M. gesloten.

* *
*

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Julian Abraham, Jean Antoni Boulangé, Mrs. Th. Fürst, Janeta Glas, H. J. C. Heuriquez, Gillermo Lacle, G. Nieman c|o Hellmund & Co., Ernesto Pardo, A. M. Pinedo & Co., Meri Ruiz (aang.) Juan M. Rosales, R. H. Rijkers.

* *
*

In *De Curaçaosche Courant* van gisteren, N°. 38, komt een VERORDENING voor, waarbij bepaald wordt, dat het verzenden van geld door middel van postwissels kan plaats vinden in het *binnenlandsch verkeer* van af 1 October, en *voor het buitenland* van af 16 Sept. ll.

Nederland.

Onderwijswetten.

Naar wij vernemen zijn aan het departement van Binnenlandsche Zaken voorstellen in bewerking voor een pensioenregeling der bijzondere onderwijzers. Eveneens is in voorbereiding een wijziging van de wet op het lager onderwijs tot herziening van de rijkssubsidies aan bijzondere en openbare scholen, mede in verband met het verschaffen van rijkshulp ten aanzien van de minima en wettelijke verhoogingen van de wedden van openbare en bijzondere onderwijzers.

De voorbereiding van een en ander is reeds vergevorderd en de indiening is in de eerste maanden van het komende zittingsjaar te verwachten.

(*Tel.*)

Buitenland.

Rome.—De H. Vader had een lang onderhoud, dat bijna vier uur duurde, met kardinaal Rampolla, die inlichtingen verstrekte over tal van zaken.

— Z. H. benoemde tot kanunniken van St. Pieter mgr. Angeli, mgr. Sardi en mgr. Leva, rector van het Boheemsche college.

— De H. Vader zond bij eigenhandig schrijven zijn zegen aan de algemeene vergadering van werkliedenen boerenbonden in Bergamo. In dit schrijven spreekt Z. H. den wensch uit, dat aldaar zoo spoedig mogelijk het volkshuis tot stand moge komen, waarvan Paus Leo XIII de plannen zegende.

's Pausen gift van 100,000 lire aan de armen van Rome heeft daar groovoldoening gevonden, doch bijna evenzeer de wijze, waarop Z. H. heeft gezorgd, dat het geld aan de werkelijke armen en terstond werd uitgekeerd.

— Sedert 16 jaren geniet kardinaal Rampolla thans weder voor het eerst vacantie. Uit Rome wordt gemeld, dat de ex-Staatssecretaris van Leo XIII op reis is gegaan.

Engeland. — Het Engelsche Parlement is gesloten. De Koning was in Marienbad en de sluitingsrede werd dus door een Commissie gebracht naar het Hoogerhuis. Het Lagerhuis, dat anders een afschrift krijgt, moest het thans zelfs zonder dit doen. In de reden spreekt de Koning het vertrouwen uit, dat zijn bezoeken aan Portugal, Italië en Frankrijk goede resultaten zullen hebben. Niets evenaarde de hartelijkheid, waarmede hij overal ontvangen was. Het jongste bezoek van president Loubet aan Engeland was eveneens een sprekend bewijs van onderlinge welwillendheid en goede verstandhouding.

De toestand der Europeesche provinciën van Turkije, zei de Koning, is bij voortduring een onderwerp van algemeene ongerustheid. De Engelsche regeering heeft, in overeenstemming met andere mogendheden, haar best gedaan om het terrein van de onlusten te beperken, en zij hoopt ernstig, dat de invoering der door Rusland en Oostenrijk voorgestelde hervormingen tot verbeterig moge leiden.

De ratificatie van het handelsverdrag met China is uitgewisseld; enkele deelen van het verdrag zullen onmiddellijk in werking treden.

De vestiging in Transvaal maakt groote vorderingen. Het belastingontwerp, dat bepaalt dat invoeren uit het moederland van een bevoorrecht tarief zullen genieten, is goedgekeurd door de wetgevende vergaderingen van alle Zuid-Afrikaansche koloniën. En de vereeniging van deze koloniën is voor fiscale doeleinden een gewichtige en noodzakelijke stap op den weg van een politieke federatie.

De Koning is blijde een bezoek gebracht te hebben aan de Schotsche en Iersche onderdanen. Hunne warme sympathiebetuigingen hebben hem zeer getroffen. Met groote dankbaarheid vooral zag hij de teekenen, welke bewezen dat in Ierland de harmonie tusschen alle klassen toenam, wat een nieuw tijdperk voorspelt waarin met gezamenlijke krachten gestreefd wordt naar algemeene welvaart.

Sprekende over het werk, in de afgeloopen zitting volbracht, wenscht de koning het parlement geluk met het aannemen van de suiker-conventie-wet.

— Lord Salisbury is overleden.

Robert Arthur Talbot Gascoigne Cecil was in 1830 geboren en was de derde markies van Salisbury. In 1866 maakte hij voor de eerste maal deel uit van de regeering als staatssecretaris voor Indië, onder den naam van Lord Carnbrorne. Wegens zekere verschillen van meening over kiesrechtuitbreiding scheidde hij zich tijdelijk af van zijne politieke geestverwanten; maar toen hij, bij zijns vaders overlijden, in 1868 zijn plaats in het Hoogerhuis innam, keerde hij tot zijn oude partij terug en bekleedde welhaast de eerste plaats als woordvoeder van die partij. In 1869 werd hij gekozen tot kanselier van de hoogeschool te Oxford. Gaandeweg werd hij een man van gezag in Indische en buitenlandsche aangelegenheden. Toen dan ook Disraeli in 1874 weer aan het bewind kwam, werd Salisbury weer minister voor Indië (1874—'78).

In 1876 werd hij naar Konstantinopel afgevaardigd om deel te nemen aan de conferentie tot regeling van de geschillen tusschen Rusland en Turkije. Deze conferentie mislukte en de oorlog brak uit. Hij eindigde met het verdrag van San Stefano. Salisbury vergezelde daarna Beaconsfield naar het Berlijnsche Congres. Van 1878—'80 treedt hij weer op als minister van Buitenlandsche Zaken, en na het overlijden van Lord Beaconsfield leidt hij met Sir Stafford Northcote de conservatieve partij. Toen Gladstone in 1885 aftrad, werd Salisbury eerste minister en minister van Buitenlandsche Zaken.

De nieuwe regeering kon echter niet lang stand houden. Reeds in Januari 1886 trad Salisbury's eerste kabinet af. Gladstone volgde hem op, maar was eveneens kort aan het bewind, daar deze op 7 Juni de nederlaag leed met de tweede lezing van de Home Rule Bill. De algemeene verkiezingen vielen ten gunste van Salisbury uit en zoo kwam deze de volgende maand opnieuw aan de regeering. Salisbury's tweede kabinet zat vaster op het kussen. Koningin Victoria deed hem in haar jubileumjaar de eer aan, om hem op Hatfield een bezoek te brengen. Ofschoon de uitkomst van de volgende verzekering ten nadeele van de regeering was, bleef Salisbury aan, tot hij in het Lagerhuis een nederlaag leed en voor Gladstone plaats maakte.

Bij het aftreden van lord Rosebery in Juni 1895, vormde Salisbury zijn derde kabinet, een ministerie van coalitie, waarin een aantal liberale unionisten werden opgenomen. In 1900 kreeg de regeering bij de algemeene verkiezingen een overweldigende meerderheid. Kort daarna reconstueerde hij zijn ministerie, door zelf als minister van Buitenlandsche Zaken af te treden, en in plaats daarvan aan zijn post van eerste minister dien van lord Privy Seal te verbinden. Het einde van zijn regeeringtijd heeft zich gekenmerkt door groote zorgen, die het gevolg waren van den spannenden strijd in Zuid-Afrika.

Oostenrijk.— De Keizer van Oostenrijk was Dinsdag 73 jaar. Voor het eerst in langen tijd bracht hij den verjaardag te Weenen door. Men had daardoor meer dan anders gevlagd, doch voor den Keizer zelven was het geen blijde dag. De Ministercrisis, de Rijkscrisis hangen als een dreigende wolk boven hem.

In Hongarije rekent men er vast op, dat weer een liberaal kabinet aan het bewind zal worden geroepen en dat nieuwe concessiën in legerzaken zullen worden gedaan aan de nationalisten. In Oostenrijk waarschuwen daartegen om strijd de politieke en militaire autoriteiten. Met nieuwe concessies aan de nationalen loopt, zoo zeggen zij, de eenheid van het leger, met de eenheid van het leger de monarchie en met de monarchie de plaats van Oostenrijk als groot-mogendheid gevaar. Wordt, zooals de nationalisten willen, het Hongaarsch toegelaten bij de aanvoerders van het Hongaarsche deel van het leger, dan wordt een algemeene benoeming voor het leger onmogelijk, of althans zeer onbestaanbaar. Bij een gemeenschappelijk optreden van Oostenrijksche en Hongaarsche troepen zullen de aanvoerders onverstaanbaar worden. En doet men deze concessie aan de Hongaren, dan vragen de andere nationalisten op haar beurt. Haar bladen geven nu reeds te verstaan, dat zij de obstructie even goed zouden weten te oefenen als de Hongaren. Eer dan dit toe te staan, zou Oostenrijk dan ook maar liever een einde moeten maken aan de eenheid. Hongarije zou dan zelve alle kosten van het Hongaarsche leger moeten dragen en Oostenrijk zou dertig millioen uitsparen. Vier vijfden van het Rijksgebied zijn Oostenrijksch en het vijfde deel heeft voor den Hongaarschen handel geen waarde. Wat beteekent het Hongaarsche Tiume als handelshaven naast het Oostenrijksche Triëst?

Oostenrijk zal dan ook bij een scheiding een geheel ander handelsverdrag opstellen dan het thans geneigd is met Hongarije af te sluiten. Het bankwezen zal het naar eigen inzicht en naar eigen belang kunnen regelen.

Zoo redeneert men in Oostenrijk. De Keizer, die naar Budapest is vertrokken, zal zeker wel trachten een andere oplossing te vinden. Hij hoopt dat zijn persoonlijke deelneming aan het feest van Sanct Stephan, den nationalen feestdag te Hongaren, en zijn besprekingen met de leidende Hongaarsche staatslieden er toe zullen bijdragen om de crisis tot een spoedig einde te brengen. In Oostenrijk is men niet zonder vrees, dat hij daartoe concessies zal doen, die door dit Rijk verderfelijk worden geacht.

Het gerucht heeft reeds geloopen, dat de Keizer afstand zou doen van den troon, doch dit is dadelijk met groote beslistheid tegengesproken.

Macedonie.— De opstand in Macedonië vraagt nog elken dag bloed. De Turksche troepen bombardeerden drie dorpen in de nabijheid van Florina. Zij hakten de garnizoenen — waarvan een 500 man telde — in de pan en doodden bij Okhridra 207 opstandelingen.

De Porte heeft weer 50,000 Albaneesche soldaten onder de wapenen geroepen.

In welken gemoedstoestand men verkeert, ondervonden enkele Bulgaarsche arbeiders, die herkend werden door Turksche troepen, welke reeds plaats in een trein hadden genomen. Deze kwamen weer uit de waggons en vervolgden de arbeiders, die in het station vluchtten.

In minder dan geen tijd waren deuren en vensters van het gebouw vernield, de ongelukkige werklieden gegrepen en vermoord. De ploegbaas, later op den zolder verborgen gevonden, was ernstig verwond. Het station werd daarop geheel leeggeplunderd. De officieren, door het bedrijf der soldaten geheel verrast, konden niets doen om het te beletten.

Afrika.—*Nood onder de Boeren.* Miss Hobhouse schrijft uit Pretoria, waar zij zich thans bevindt, aan de te Kaapstad verschijnende „South American News", dat een groot gedeelte der Boeren zich in een toestand van verschrikkelijk gebrek bevindt. Velen van hen, zegt zij, sterven letterlijk van honger. Zij eindigt haar brief met een beroep op de edelmoedigheid van de Kapenaars.

—Generaal Botha heeft aan de *Volksstem* een brief geschreven, waarin hij zijn landgenooten waarschuwt tegen agenten, die onwettiglijk zijn naam gebruiken in verband met bijeenkomsten ten gunste van den invoer van Chineesche arbeiders. Zij handelen niet in het belang der Boeren, maar tegen hen.

Botha zegt verder in zijn brief, dat de invoer van Chineezen misschien de ernstigste kwestie is, die ooit in Z.-Afrika is gesteld en de grootste onheilen kan veroorzaken.

Men weet, dat de Engelschen juist gedaan hebben, alsof de Boeren ingenomen waren met den invoer van Chineezen.

—De Kaapsche regeering heeft een politieke nederlaag geleden. In de wetgevende vergadering stelde de afgevaardigde Burton voor, een rechter van het hooggerechtshof te benoemen, om een onderzoek in te stellen naar de vonnissen, onder de krijgswet geveld, en een hof van appèl in te stellen, dat beoordeelen moest de geweigerde en onvoldoende schadevergoedingen.

Minister Gordon Sprigg zei, dat dit voorstel onaannemelijk was. De bestaande commissies hadden 60.000 eischen voor schadevergoeding onderzocht en moeten er nu nog 25.000 onderzoeken. De regeering verklaarde zich beslist tegen het voorstel, en wanneer het aangenomen werd, zou zij beraadslagen welke gedragslijn zij zou volgen.

Een voorstel van Sprigg tot verdaging van de beraadslaging werd verworpen. Het voorstel-Burton werd aangenomen met 32 tegen 22 stemmen. De vergadering werd daarop verdaagd.

Den volgenden dag deelde minister Sprigg in de wetgevende vergadering mee, dat het ministerie niet aftrad ten gevolge van de nederlaag van gisteren, maar een beroep zou doen op het land zoodra de dringendste zaken afgedaan waren. Merriman zei, Sprigg's houding te betreuren, en stelde de verdaging voor, welke met 39 tegen 33 stemmen werd aangenomen.

Panama.—Er is een nieuw Panamaschandaal. Zooals men weet, verwierp de Senaat van Columbië het door Amerika voorgestelde tractaat. 't Is thans gebleken, dat deze verwerping is bewerkt door de groote Amerikaansche spoorwegmaatschappijen, die in het nieuwe kanaal een aanzienlijke schadepost zien. Zij boden Columbië 5 millioen dollars aan, indien het plan werd uitgesteld.

En Columbië gaf toe.

Deze omkoopingsgeschiedenis is intusschen een treffend staaltje van de groote liefde voor vooruitgang in Amerika. Het groot-kapitalisme wil den vooruitgang wel als deze geld aanbrengt. Maar in het tegenovergestelde geval houdt het den vooruitgang tegen. Eigenbelang, makemoney, staat in de praktijk boven het streven naar het ephemerische idee, dat „vooruitgang" genoemd wordt.

De regeering te Washington moet thans onderhandelingen aanknoopen met Nicaragua over een kanaal dat dan echter veel duurder zal worden. Men geeft daarom de hoop nog niet op, om nader met Columbia tot overeenstemming te komen.

Uit de hoofdstad van Columbia wordt echter gemeld, dat de president wel gemachtigd is een nieuwe overeenkomst te sluiten, doch op voorwaarden welke voor de Vereenigde Staten onaanneemlijk zijn. Rest een derde weg, die altijd open, staat aan den sterkste. Reeds lang, zoo heet het nu, bestaat er in den staat Panama een neiging om zich van Columbia af te scheiden en zich bij de Vereenigde Staten aan te sluiten of een nieuwe Republiek op te richten. In dat geval is het aanleggen van het Panamakanaal zeker. Het is dan ook duidelijk, zoo wordt aan de „Frankf. Ztg." gemeld, dat te Washington de separatistische beweging in Panama met groote en welwillende belangstelling wordt gevolgd.

Niet onmogelijk zullen de Vereenigde Staten zich dan ook opwerpen als redders en verlossers van den Staat Panama.

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1903.	Edda	Caracas	Zulia	Philad.	Marcb.	Caracas
Vertrekt van NEW-YORK	Aug 15	Aug 22	Aug 29	Sept. 5	Sept 12	Sept 19
Komt aan te SAN JUAN		27		10		24
Vertrekt van „		28		11		25
Doet CURAÇAO aan		30		13		27
Komt aan te LA GUAIRA	22	31	Sept, 5	14	Sept 19	28
Vertrekt van „	23	Sept 2	6	16	20	30
Komt aan te PTO. CABELLO		3		17		Oct. 1
Vertrekt van „		4		18		2
Komt aan te CURAÇAO	24	5	Sept. 7	19	Sept 21	3
Vertrekt van „	30	7	13	21	37	5
Doet LA GUAIRA aan	31		14		28	
„ SAN JUAN „		Sept. 9		Seqt. 23		Oct 6
Komt aan te NEW-YORK	7	14	Sept. 21	26	Oct. 5	12

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Edda	Merida	Zulia	Merida	Marac.	Merida
Vertrekt van CURAÇAO	Aug 24	Aug 31	Sept 7	Sept 14	Sept 21	Sept 28
Komt aan te MARACAIBO	25	Sept. 1	8	15	22	50
Vertrekt van „	29	4	12	18	26	Oct. 2
Komt aan te CURAÇAO	30	5	13	19	27	3

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO.